

AN-SIKTET

FOLKARE SLÄKTFORSKARFÖRENING

Nr 2

Årg. 25

Juni 2012

Sommarnumret

beskriver bl a ett besvärligt namnbyte och lokalens nya öppettider.

Nya medhjälpare

Sidan 3

Så började det

Sidan 4

Modern "återsteld till helsan" efter fyrlingsfödsel.

Sidan 5

Soldaten som blev lärare

Sidan 7ff

Farfars farfar började som Sven men slutade som Svante.

Sidan 11

Årsmötet

Sidan 13 ff

Nya öppettider i FSFs forskarlokal:
måndag 08.00 – 18.00
tisdag – torsdag 08.00 – 17.00
fredag 08.00 – 14.00

FOLKARE SLÄKTFORSKARFÖRENING

Föreningen bildades 9 april 1987 och är ansluten till
Sveriges Släktforskarförbund och
Dalarnas Släktforskarförbund

Postadress: Garmakaregatan 5
774 31 AVESTA
Besöksadress: Garmakaregatan 5, AVESTA
Tel: 076-795 81 87
e-post: folkare.fsf@telia.com

Medlemsavgift: 175 kr
Familjemedlem: 60 kr
Ungdomsmedlem: 50 kr (t o m 20 år)
Medlemmar utanför Sverige 200 kr
Plusgiro 58 45 11 – 0

STYRELSE

Ordförande Birgitta Larhm
tel 0226-55894, e-post: abl.avesta@tele2.se

Vice ordförande Britt-Marie Nygård
tel 0226-54621, e-post: bm.nygard@tele2.se

Kassör Monica Burman
tel 0226-51352, e-post: systermonkan@hotmail.com

Sekreterare Monika Pettersson
tel 0226-52773, e-post: monika.p@delta.telenordia.se

Materialförvaltare Elisabet Eldh
tel 0226-22027, e-post: eeldh@live.se

Suppleant Hans Forsmark
tel 0226-61056, e-post: h.forsmark@telia.com

Suppleant Barbro Vikström
tel 0226-55602, e-post: babba.vikstrom@telia.com

Adjungerad Johnny Eriksson
tel 0225-770178, e-post: johnny.eriksson@storbo.se

Adjungerad Marie Gladh
tel 073-9685094, e-post: venne25@hotmail.com

Adjungerad Sylvia Lundewall
tel 0225-711158, e-post: sylvia@lundewall.st

VALBEREDNING

Bengt-Ove Andersson, sammankallande
tel 0226-22040, e-post: larsols47@hotmail.com

Ingemar Jansson
tel 0226-51399, e-post: i.jansson@globalnet.net

Berit Nylén Åkergren
tel 0226-55182, e-post: lars-berit@telia.com

AN-SIKTET

Redaktörer: Birgitta Larhm och Barbro Vikström
adresser, se ovan

FSFs hemsida: www.avesta-hasse.se/folkare/
Redaktör: Hans Groth
tel 0226-58467, e-post: hans.groth@telia.com

Författaren ansvarar själv för insänt material.
Citat ur An-Siktet får göras om källan anges.

Innehåll:

Nya öppettider	1
FSFs nya medhjälpare	3
Programpunkter för hösten	3
Forskarakuten öppnar!	3
Min väg till släktforskningen	4
Fyrlingar i Lima	5
Avesta skola	5
Födelsebok 1747	6
Nybyggarliv i finnmarken – hård kamp mot reaktionärer	7
Från soldat till skollärare	8
Avliden medlem	10
Nytt i bokhyllan	10
Forskarkort Internet	10
Svante Bergh född Sven Åkesson	11
Styrelsen rapporterar	12
Protokoll från årsmötet	13
Folkareskolor	16

OBS! Ny e-postadress
folkare.fsf@telia.com

Folkare Släktforskarförening
Garmakaregatan 5
(ingång på gaveln mot Åkes kiosk)
774 31 Avesta
tel 076-795 81 87

Tryck: Centrumtryck AB, Avesta

FSFs nya medhjälpare

FSF har genom Arbetsförmedlingen fått två personer som hjälp. Fr o m den 2 maj arbetar Ulla Oghammar och Maritta Blomster i släktforskarlokalen. Till en början har de tagit sig an arbetet med att ordna vårt bibliotek. Alla de böcker som givmilda medlemmar skänkt föreningen skall registreras. Medlemsblad från många släktforskarföreningar både i Sverige och Finland har under åren blivit lite styvmoderligt behandlade så en uppröjning är av nöden. Nu blir det gjort och det är vi tacksamma för. Dessutom kommer Ulla och Maritta att fungera som ett slags värdinnor som håller lokalen öppen under alla vardagar.

Öppettiderna är: Måndag kl 8.00 – 18.00, tisdag – torsdag kl 08.00 – 17.00 och fredag kl 08.00 – 14.00. Mat måste man emellertid ha ibland så det är lunchstängt mellan kl 12.00 – 1300.

Nu finns det inga ursäkter för att inte bedriva sin forskning i släktforskarlokalen. Lokalen är öppen, mikrokort i långa banor, CD-skivor med folkräkningar och mycket annat och med forskarkortet får du tillgång till SVAR och ArkivDigital. Det finns naturligtvis tillgång till kaffe och te. Vill du forska på kvällar eller under veckosluten så finns fortfarande möjligheten att låna en nyckel. Alla är hjärtligt välkomna.

Ulla Oghammar

Ulla föddes i Näs bruk, By socken.

Maritta Blomster

Maritta föddes i Kemi i Finland. När hon var två år flyttade hon till Sverige och Hallstahammar. Vid sju års ålder gick flyttlasset till Krylbo. Där gick hon i skolan från ettan till gymnasiet.

Programpunkter för hösten

Medlemsmöte

Onsdag 12 september kl 18.00-20.30
I Studieförbundet Vuxenskolans källarvåning,
Myrgatan 3 Avesta
Ämnet för kvällen meddelas senare.

Forskarakuten i forskarlokalen

Onsdag 26 september kl 17.00-19.00

Studiebesök

Under oktober anordnar vi en studieresa till Gävle och fängelsemuseet.

Forskarakuten öppnar!

Har du svårt att läsa gamla stilar eller har du fastnat i din forskning? Vi hjälper dig!

Onsdag den 26/9 kl 17.00-19.00
startar vi med att hålla öppet speciellt för dig!

Vi kommer att i fortsättningen ha öppet någon eller några onsdagar i varje månad.

Vi lägger ut info om datum och öppettider på vår hemsida. Info även under Evenemangstips i Avesta Tidning och Dala-Demokraten.

Min väg till släktforskningen

av Marie Gladh

Det här är min historia om hur jag började släktforska och vad jag strävar efter.

Jag började fundera kring släktforskning redan i tonåren, bland annat genom minnet av min morfars far som kom cyklande hem till oss cirka 90 år gammal! På den tiden var jag väldigt blyg och kom inte så mycket längre än till att fråga mina föräldrar men då de inte var intresserade fick jag endast tipset att fråga på biblioteket. Inte så lätt när man är blyg...

Min farfar dog innan jag föddes och min farmor när jag var 17. Tankarna på släktforskning kom tillbaka på allvar när min morfar dog för 8 år sedan, men jag kom inte till skott då heller. Våren 2009 gick min mormor bort och mina tankar om släktforskningen tog fart på riktigt. Min länk till de äldre generationerna försvann och jag hade nu i princip bara mina föräldrar kvar att pressa på information. Samma sommar blev jag varslad och kände att det var dags...

Min första kontakt med föreningen var Birgitta, vår ordförande. Jag och en tjej till välkomnades ner i lokalen för att lära oss grunderna. Jag tror att vi träffades två eller tre gånger och det är där min forskning börjar!

Jag lärde mig hur jag läste mikroporten men då merparten av min släkt finns i Hälsingland och Gästrikland blev jag tvungen att ta till internet. Med lite trixande, läsande och provande lärde jag mig hitta bland födelseböcker, husförhörslängder och dödböcker. Det tog säkert ett år innan jag hade det hela klart för mig och kunde följa en person från födsel till död genom husförhör och flyttningar!

Trots tillgången till internet och abonnemang hos en av de stora aktörerna kände jag mig begränsad. Även om det inte är mer än 2,5 år sedan så fanns nästan inget nyare än 1894-1895 utlagt och jag var intresserad av mina far- och morföräldrars familjer i början av 1900-talet. Det var då resorna till Leksand och Släktforskarhuset kom in och jag

skulle även nu vilja åkt dit. Det gav mig många nya infallsvinklar som gjorde att jag kunde forska vidare i det förgångna samt svara på mina föräldrars frågor.

Nu efter 2,5 år har jag massor av trådar att dra i...

Fader okänd
Barnamord/Barnadödlighet
Straffade
Sjömanshus
Åkerbrukskoloni
Själv mord och begravning

Mitt nuvarande mål är att få de fem närliggande generationerna så kompletta som möjligt både på min och sambons antavla. Jag vill följa personerna från födsel till död men det tar tid. Det som inte finns tillgängligt via internet får jag lägga åt sidan för nu och följa upp senare när tid och pengar finns att tillgå. Jag har massor kvar att lära och känner mig fortfarande begränsad i mina kunskaper. Nu väntar nybörjarkurs och mer forskning!

Varthän – Resor i tid och rum

Släktforskar dagarna i Gävle 25-26 augusti
www.sfd2012.se

Fyrtingar i Lima

av Anders Larsson

Oi som släktforskar har säkert vid flera tillfällen stött på flerbarnsfödslar. Men att det samtidigt föddes flera barn än två hör till ovanligheterna. Den 7 februari år 1804 födde Carin Larsdotter fyra barn i byn Gråheden i Lima socken. Carin är hustru till bonden Lars Larsson.

Det första barnet är en son som är död vid födseln. Övriga tre barn, två söner och en dotter, var levande födda men dog inom ett dygn. Vid nöddopet gavs barnen namnen Lars, Erik och Marina.

Händelsen i Gråheden beskrivs som en märkvärdig och sällsam händelse i "Inrikes Tidning" den 6 april 1804. Om Carin Larsdotter står bl.a. att hon efter födseln är "återsteld till helsan, frisk och munter."

Carin Larsdotter blir åter gravid, den 26 februari 1805 föds dottern Wallborg. I familjen fanns sedan tidigare döttrarna Brita, född 1799 och Marit född 1801.

År 1804.								
N:o	Namnet.	Född		Döpt		Föräldrarne och theras hemvist.	Faddrarne och theras hemvist.	Omfändigheter.
		Månad	Dag	Månad	Dag			
5. 6. 7.	Lars, Erik, Marina	Febr.	7.	Novbr.	7.	Lars Larssons - og hustru Carin Lars Dotter i Gråheden	— — —	Ogifven Kkl. 13 35 - 40.
	off: Lars Larssons					og hustru Carin Lars Dotter vår föräldra giftabarn i Gråheden.		

Källor: Ohlén Carl-Eric: "Från Fars och Farfars tid" en bokfilm om Dalarna
Arkiv Digital: Lima C:4 (1775-1816), Lima A1:6 (1795-1804), Lima A1:7 (1805-1814)

Avesta skola

av Einar Lövgren

Under 1600-talets förra hälft började man lite varstans i vårt land inrätta något som man kallade barnaskolor, som avsåg att ge barnen nödortfuga kunskaper i läsning och skrivning samt det som ansågs viktigast, kristendomsundervisning. Det var oftast någon prästman som tog sådana initiativ, men även en och annan adelsman och även bruksherre kunde ibland vara tillskyndare till sådana barnaskolor. Ofta ägde ej dessa skolor bestånd längre än under stiftarens och beskyddarens livstid, därför att de inte tillkommit till följd av något allmänt utbildningsbehov. Folkets och kommunernas ekonomiska förhållanden var för övrigt så svaga, att en skola

knappast kunde bestå under någon längre tid utan statens eller rika gynnares bistånd.

Det är därför överraskande att från denna tid finna en barnaskola i Avesta, en skola som bildats och arbetat sig fram till en stabil varaktighet utan något stöd av vare sig kyrkan eller staten och som förmått bestå oavbrutet genom århundraden, tills den slutligen uppgick i det moderna folkskoleväsendet på 1800-talet.

År 1642, samma år som staden, tillsammans med Falun, erhöll sina stadsprivilegier, grundades Avesta skola. Om dess tillkomst får vi vetskap genom ett domkapitelprotokoll av den 29 oktober detta år. I protokollet heter det bl a:

”Ericus Matthiae Schedviensis presenterade sitt ingångna kontraktsbrev med dem vid Åvesta fors, som hava av konsistorio honom förtingat att läsa för sina barn, nämlig(en) att de honom utom kost skola giva för vart barn om året 7 daler kopparmynt”.

Denne Ericus Matthiae Schedviensis var född i Hyenshyttan i Stora Skedvi och har tydligen tagit sitt namn efter hemsöcknen.

I kyrkans handlingar kallas han dock för Hystadius, vilket namn också tycks härröra från födelsebyn. Inom samhället kallades han dock, som tidens sed var, ”herr Eric”. Då han tillträdde befattningen som stadens förste skolmästare var han blott 24 år. Han hade med utmärkta vitsord genomgått Västerås gymnasium och prästseminarium och var, ehuru ej prästvigd, fullt kvalificerad för det prästerliga kallet. Hans verksamhet blev dock under en lång följd av år huvudsakligen en skolmästares. Troligen skötte han detta arbete bra, eftersom tydligen inga klagomål mot honom finns i protokollen.

Utöver skolarbetet skulle han dock enligt domkapitlets beslut i det tidigare omnämnda kapellet predika på apostladagarna. För detta skulle han av de familjer, som inga barn hade, betalas med en riksdaler per år.

Det är tydligt att en del föräldrar i början tredskades och ej ansåg sig ha råd att hålla sina barn i skolan. Om detta berättar kämnärsrättens protokoll:

”Och emedan det gemene folket besvärade sig, att de icke förmådde giva skolmästaren 2 riksdaler, som förr beslutat var, om året för vart barn, han informerar och fördenskull nödgas taga barnen utur skolan, varför efter sakens betänkande på deras begäran om förmedling vara av sagt, att ½ riksdaler skulle eftergivnas och för vart barn, som herr Erik informerar, skall han hava (att) fordra 1½ riksdaler eller 6 daler kopparmynt. Samma penningar skola bliva honom betalda på två terminer, hälften om jul och andra delen om midsommar”.

”Vart ock av sagt, att ingen skulle hava makt, (att) taga sina barn utur skolan, förrän ett halvt år

förbi är åtminstone och där han för särdeles orsaker sådant måste göra, skall fäderna vara pliktade att en månads dag tillföre giva skolmästaren därom till känna och barnet uttaga med kyrkoherdens samtycke, med föregångne examine och förhör, vad barnet på den tiden haver lärt och betalas för halva eller hela årstiden, som de hava varit i skolan till”.

”Den, annorlunda gör, vare fallen till böter efter förr upprättat kontrakt, dat. Avesta den 25 jan. 1646, som då uti hela menighetens närvaro gjord och stadgat var i denna handel”.

Av detta protokoll framgår klart och tydligt att Avestas skolväsen redan från första början lades på en bredare och säkrare ekonomisk grund, än som var vanligt denna tid, nämligen på en efter den ekonomiska bärkraften lämpad uttaxering av hela menigheten.

I det lilla brukssamhället fanns inte, som fallet var vid många andra bruk på den tiden, någon större mängd valloner, som med landsmannen – bruksherren i spetsen behövde sammasluta sig om en skola för att få sin religiösa livsåskådning inplanterad hos sina barn. Ej heller fanns här någon adlig mecenat, av vilkens familj skolan blev beroende och ej heller någon prästman, genom vilken skolan från början gjordes till en kyrkans angelägenhet. Avestas skolas tillkomst får helt tillskrivas lekmannaintresset, med den duglige, kloke och kraftfulle justitiarien Erik Erlandsson som initiativtagare och energisk pådrivare.

Om klokhet och förutseende vittnar även åtgärden att redan från början göra skolgången obligatorisk, med böter för de föräldrar, som försummade att skicka sina barn till skolan. Därigenom blev också skolan en hela samhällets angelägenhet, som helt säkert bidrog till att förhindra tillkomsten av privata skolor, som eljest var så vanliga på den tiden och vilka oftast splittrade försöken att skapa en fast skolorganisation.

Saxat ur: Lövgren Einar, *Folkare din hembygd*

Garpenberg socken C:3 1733-1774

Födelsebok 1747

d. 7 Julii christnades et barn som **Anna Persdotter Forssman** ifr. Avestad sade sig aflat med ... Herr **Eric Odelstierna**. Barnet blef födt natten förut och som det war swagt blef det hemma döpt och i dopet kallat **Christina**.

Vittnen till dopet woro Herr Magnus Leufsted och Hustru Christina Hultman, Länsm. Eric Larsson och dess Hustru Margareta Nilsdotter.

Observ. som barnet föregafs wara aflat i Avestad ty blefo föräldrarna i Grytnäs kyrkiotagna och såleds der afgiften til kyrkan tillfallen.

Nybyggarliv i finnmarken – hård kamp mot reaktionärer

Avskrift Avesta Tidning 5/9 1953

En gammal lärare berättar:

”I drömmen är jag lärare än” så talar en gammal folkskollärare när han fyller åttio år på söndag – som en gång övergav sågverksarbetet i Korsnäs, tog sin lärarexamen och fick sin första tjänst i finnmarksbygden, där han mötte svårigheter, som nu förefaller nästan ofattbara. Men lärargärningen blev hans livsuppgift, och han kan se tillbaka även på besvärligheterna. På konservativa bakåtsträvares attacker, med försonande humor. För tjugo år sedan lämnade han sin sista skola, men skoltankarna schasas inte bort av pensionsbrevet; **”I drömmen är jag lärare än...”**

Vi sitter hemma hos Per Anders Melin vid Stationsgatan i Krylbo och får oss till livs en fascinerande kavalkad ur mer än ett sekels kulturhistoria, sociala förändringar, demokratins genombrott. Sällan har en intervjuare haft en lättare uppgift, P.A. Melin öser ur sitt minnes rika skattkammare.

Dalkarl är Melin av födseln, i Dalarna har han också utfört hela sin fyrtioåriga lärarinsats. Han är född i Gagnef; det var fattigt på den tiden i nu burgna dalasocknar. Melin minns hur han som liten pys fick följa med sin far till Komtillmåtta och frakta hem en säck råg, 100 kg. Den kostade 9 kr, men så kom tullivrarna, och så liten Melin var så har han klart minne av hur striden böljade på valmötena, där man slöt upp kring Daniel Person i Tällberg som stod på småfolkets sida.

Så blev Melin soldat vid Dalregementet; i 14 år stod han kvar där och avancerade till korpral. Men han måste ut i förvärsarbetet också, och det blev sågverksarbete i Korsnäs. Där mötte han den politiska arbetarrörelsen, såg hur arbetare fick sparken för att de läste Social-Demokraten.

Jag var väl för ung då för att de skulle bry sej om mej, säger Melin, men min grundsyn fick jag befast. Jag blev demokrat, har alltid varit det och alltid känt mig som arbetare, jag vet alltför väl hur dom har haft det.

Att Melin valde läraryrket

hade en regementskamrat stor del i. Han hade givit sig in på lärarbanan, och Melin smittades av hans steg, 1893 satte han sig återigen på skolbänken, blev elev vid seminariet i Falun. Ett år klarade han kursen på, och så fick han sin första tjänst vid Bredsjöns skola i Malungs finnmark. Skola var inte precis samma begrepp då som nu, något skolhus fanns inte de första två åren. Utan skolan var inrymd i en vanlig torpstuga på ett rum och kök. Familjen bodde i köket, och genom detta måste skolklassen passera. I rummet hölls det inte barnskola, utan där hade Melin också sin bostad: en säng, koffert, kläderna. Och så skulle han förstås klara sin kosthåll där. Någon ersättning för att bostad saknades var det aldrig tal om.

Skolhuset, som byggdes 1896 blev en spartansk byggnad, omålad som en lada. Melin kokade själv ihop en gröt av rågmjöl, lim och litet sågspån och fyllde i mellan stockarna, skaffade tapeter och fick det lite trivsammare i bostaden.

Vatten och källare saknades, det fick läraren ordna själv. Han blev nästan nybyggare vid sidan om skolarbetet, odlade helt upp den ett tunnland stora skoltomten, utsträckte nyodlingen även till en mosse och skaffade en ko. Det behövdes, om hushållet skulle gå ihop, lönen var 300 kr om året. Visserligen var Melin lovad 50 kr till per år för att han även undervisade två folkskoleklasser, men den summan betalades aldrig ut.

Finnmarkslärare i tio år

blev Melin, och hade kyrkoherden fått som han velat skulle han aldrig ha kommit därifrån. När Melin ville söka en annan plats fick han inget tjänstgöringsbetyg till att börja med, ty kyrkoherden tyckte det var rena oförnöjsamheten att söka sig därifrån. ”Ingen har så bra som Melin, han gör skor åt barnen, och frun hon syr”, var kyrkoherdens kommentar. Han måste dock ge med sig och skriva ut ett tjänstgöringsbetyg till slut, och på detta blev Melin 1903 skollärare i Östanbergs skola i Folkärna. Där fick han 100 kr mera om året i lön, och 1906 blev det allmän lönereglering, som fördubblade lönen till 600 kr. 1921 fick Melin dispens som skollärare, så när han slutade vid Östanberg 1933 hade han också fulla pensionsrättigheter.

Det var efterblivit

på många sätt även i den folkärnabygd där Melin blev något av en klockarfar under sina trettio år som lärare. Han gav sig i kast med att ge bygden lite bättre kontakter, men det krävdes hårda tag innan motståndet bland de konservativaste bönderna var bruten. För att få väg från Utsund till Näs höll han på och stred från 1909 till 1924, och sedan blev det nya nappatag för att driva fram en ny bro vid Utsund. Någon som helst postförbindelse för östanbergsbygden fanns det inte, när det blev ordnat till sist fick man till en början själva betala

postbärare. Men reformerna kom till sist, och sedan blev de även värderade.

Bygden ändrade också ansikte; när Melin kom dit kallade man den delen av socknen för "fattigrama", men när han varit sparbankens ombud i tio år hade ändå 100.000 kr passerat genom hans händer.

I det kommunala livet tog Melin livlig del under sin folkärnatid han var ledamot i kyrkorådet, kyrkofullmäktige, kommunfullmäktige, barnavårdsnämnden o.s.v. Efter pensioneringen flyttade han till Krylbo och var kyrkvaktmästare några år. Föreningslivet har han goda kontakter med alltjämt,

som gammal soldat tillhör han givetvis Dalregementets kamratförening och har varit flitig medarbetare i dess publikationer. Den stora släktföreningen har också sina årliga träffar; det finns 64 avkomlingar enbart från faderns sida. Kyrkobröderna har han tillhört sedan starten, och folkpensionärsföreningen vill han självfallet ge sitt stöd. Så inte har en pensionär några fritidsproblem, menar Melin, som alltemellanåt provar spänsten med en cykeltur.

E.d.

Östanbergs skola 1933. Lärare Per Andersson Melin
Bilderna hämtade ur Wester: Folkarens skolor 1642-1966

Från soldat till skollärare

av Birgitta Larhm

Sbyn Västtjärn i Gagnef socken föds den 6/9 1873 soldaten *Anders Olsson Svans* och hans hustru *Anna Ersdotters* son *Per*. Han är parets femte barn. Även *Per* blir som fadern soldat med soldatnamnet *Melin*. Han avslutar sitt yrkesverksamma liv som kyrkvaktmästare och däremellan var han skollärare i Östanberg. Många är de barn som har haft honom som lärare. Min far och hans syskon fick efter småskolan *Melin* som skollärare. Pappas syster *Ester* gifter sig så småningom med *Per Melins* son *Klas*. Under hela deras äktenskap bodde de granne med skolan i Östanberg, *Klas* avled 1986 och *Ester* 1968.

Fadern soldaten Anders Svan, född 1840 i Gagnef, gifter sig 1861 med *Anna Ersdotter*, född 1843 i Gagnef. Vid giftermålet är båda boende i Gagnef, han tjänar i prästgården och *Anna* som piga i Tjärna. De bosätter sig i Västtjärn och *Anders* är soldat för *Leksands* kompani nr 44. Där föds *Olof* den 2/11 1861, *Anna* den 1/3 1866, *Anders* den 1/9 1868 och *Erik* den 21/3 1872 och *Per* född 6/9 1873.

Den 12/11 1875 flyttar familjen till *Fors* i *Djura* kapellförsamling. Där nämns *Anders* som distriktskorpral vid nr 15.

I *Djura* föds sjätte barnet, *Johan Fredrik* den 20/1 1876, dottrarna *Kerstin* den 20/8 1877 och *Karin* den 6/12 1881. Därefter kommer *August* den 7/1 1885, han avlider samma år den 18/4. Men det fortsätter att komma fler barn till soldatfamiljen, den 1/8 1886 föds *Augusta* och slutligen föds

August Valfrid den 13/10 1889, då är hustru *Anna* 45 år gammal och har fött 11 barn under 28 år. Soldat *Anders Olsson Svan* avlider den 6/12 1905 i Fors Djura och då lever fortfarande hustrun *Anna*.

Äldsta sonen Olof Svan blir som fadern soldat. 1880 tar han värvning för Leksands kompani med nummer 11 för Smedsarvets rote och får soldatnamnet Eld. År 1883 gifter han sig med *Anna Stina Persson* född 1863 i Stora Tuna. Makarna och deras två söner *Johan Olof* och *Carl Erik* är bosatta (1890) hos hustruns fader *Per Ryttare* i Islingsby Stora Tuna. *Olof* avlider 1904 och *Anna Stina* 1939 båda i Stora Tuna.

Första dottern Anna Svan flyttar till Stockholm i oktober 1885 och blir kvar där till sin död 1929. Hon gifter sig med järnarbetaren *Karl Gustaf Eklund* född 1/11 1865 i Skaraborgs län. I äktenskapet föds sex barn, *Carl Albert* 1888, *Gustaf Evald* 1890, *Julius Vilhelm* 1892, *Anna Elisabet* 1895, *Sven Hjalmar* 1904 och *Dagmar Elisabet* 1913. Alla barnen är födda på Kungsholmen. Åtta månader efter att yngsta dottern *Dagmar Elisabet* föds avlider maken *Karl Gustaf* den 25/8 1913.

Andre sonen Anders Svan blir även han soldat för Leksands kompani med nummer 27 för Grytnäs rote och får soldatnamnet Skaft. Han gifter sig med hemmansägardottern *Anna Moberg* född 1871 i Gagnef. Sonen *Anders Viktor* född 1890 och samma år är de boende i Österfors hos Annas föräldrar *Olof Matsson Moberg* född 1832 och hustru *Anna Jansdotter* född 1834.

Tredje sonen Erik Svan blir också, som sin far, soldat för Leksands kompani. Han blir soldat 1890 för rote nr 16 Vestannor med namnet Sparring. Vid sin död 1955 är han skriven i Korsnäs.

Fjärde sonen Per Andersson (Svan) Melin är född i Västjärn 1873 och var nyfödd när föräldrarna och syskonen flyttar till Djura. Han gifter sig första gången med *Matilda Maria Larsson* född 1873 i Tyngsjö.

I Tyngsjö föds de första fyra barnen,

Signe Maria född 1895, hon blir som sin fader lärare och hon kommer som nytexaminerad lärare till Pellbo 1920 och slutar sitt yrkesliv samma år som hon avlider 1938.

Per Helmer född 1898 gifter sig 1924 med *Anges Viktoria Svensson* född 1903. Hustrun avlider 1963 och *Per Herman* 1973 och då nämns han som köpman och boende i Ludvika. Båda är begravda i Ludvika.

Bror Erik Sigfrid (Sigge) född 1900, gifter sig 1932 med *Ingeborg Maria Ånarsson* född 1908 i

Norrköping. *Ingeborg* avlider 1981 och *Sigge* 1992 och båda är begravda på Folkärna kyrkogård.

Klas Viktor född 1902, gift 1939 med *Ester Margareta Larm* född 1918 i Ångermansbo. Hon avlider 1968 och *Klas* 1986, båda är begravda på Folkärna kyrkogård.

År 1903 får skolläraren *Per* tjänst i Östanberg och där föds,

Anna Viktoria född 1904, gift 1939 med prästen *Gunnar Hedin* född 1905 i Gällivare. Makarna bodde fram till pensioneringen i Vika för att därefter bosätta sig i Folkärna där båda avlider 1993, *Gunnar* i juni och *Anna* i december.

Gustav Harald född 1906, avlider 1961 i Östanberg och är noterad som ogift. Han är begravd i föräldrarnas grav på Folkärna kyrkogård.

Anders Alexander född 1908, gifter sig 1939 med *Signe Margareta Englund* född 1911 i By. Hustrun avlider 1986 och *Anders* 1992, vid dödsfallet var båda skrivna i Avesta. De får sin sista vila på Folkärna kyrkogård.

Elsa Matilda född 1911 gifter sig 1939 med slaktaren *Erik Nore Eriksson* född 1915. *Nore* avlider 1985 och *Elsa* 1990, båda är begravda på Folkärna kyrkogård.

Femte sonen Johan Fredrik Svan bosätter sig i Valbo och nämns som hjälpsägare. Han gifter sig 1897 med *Fredrika Fransina Andersson* född 1877 i Kopparberg. De bor i Bomhus Gävle med dottern *Edith Cecilia* född 1896. Hustrun avlider den 22/2 1953 i Valbo och *Johan Fredrik* den 18/4 1966 i Staffans församling Gävle.

Andra dottern Kerstin Svan inflyttar till Mattsesgården i Norshyttan, Hedemora 1888 från Djura och nämns som piga hos *Anders Andersson* och hans hustru *Brita Olsdotter*. De visar sig sedermera bli *Kerstins* svärföräldrar. På Mattsesgården finns sonen *Daniel Andersson* född 1873 i Leksand. Han är soldat vid Kongl. Dalregementet Liv kompaniet med nr 60 och blir soldat 1893 med namnet Fält. *Daniel* och *Kerstin* gifter sig 1908. År 1910 flyttar de med barnen *Signe Olivia* född 1906, *Anna Kristina* född 1908 och *Karl Henrik* född 1910 till Falu Kristine församling. Vid *Kerstins* dödsfall 29/9 1963 är hon boende på ålderdomshemmet i Falun och nämns som änka 3/2 1932.

Tredje dottern Karin Svan var änka vid dödsfallet den 4/7 1965 i Falun. Hon gifter sig 1901 med *Anders Vilhelm Hellstrand* född 1877 i Falu Kristine församling, maken avlider 1958.

Sjätte sonen August Svan föds den 7/1 1885, han avlider samma år den 18/4.

Fjärde dottern Augusta Svan är skriven i Stora Kopparberg i Falun vid dödsfallet den 11/2 1972 och nämns som änka 1/8 1938 med namnet Haglund.

Sjunde sonen August Valfrid Svan gifter sig 1911 i Stora Tuna med *Berta Cecilia Jansson* född 1890 i Stora Tuna. Han nämns som sågverksarbetare vid vigseln. Hustrun avlider 6/6 1963 och August Valfrid den 15/6 1971, båda är då skrivna i Korsnäs.

Per Andersson (Svan) Melin, som tidningsartikeln handlar om, kommer till Östanberg i Folkärna efter några år som skollärare i Malungs finnmark. Ett arbete som krävde att han även arbetade som jordbrukare. Han gifter sig med *Mathilda Maria Larsdotter* född 1873 i Tyngsjö. De tre äldsta barnen är födda i Tyngsjö, Signe Maria, Per Helmer och Bror Erik Sigfrid.

Efter flytten till Östanberg föds ytterligare sex barn. Klas Viktor, Anna Viktoria, Gustaf Harald, Anders Alexander och Elsa Matilda. Slutligen föds Karin Gunhild som avlider 1/8 1914 i kikhosta. Den

30/4 1925 avlider hustrun *Matilda Maria* i lunginflammation, vid 51 års ålder lämnar hon maken Per Andersson Melin med åtta barn i varierande åldrar.

Den 6/9 1942 gifter Per om sig med *Karolina Ivarsson* född 21/5 1885 i Tyngsjö. Enligt en muntlig uppgift skall Karolina ha varit en av Pers första elever i skolan i Tyngsjö. Efter Pers frånfälle den 13/12 1957 flyttar änkan Karolina till Uppsala och bor hos sin syster *Anna Alfrid Ivarsson* född 10/12 1899 Tyngsjö. Karolina avlider den 1/9 1971 och begravs på Uppsala gamla kyrkogård i samma gravvård som sin syster.

Källor:

SVAR digitala forskarsalen, kyrkoarkivalier By, Hedemora, Folkärna kyrkoarkivalier, mikrokort Sveriges Befolkning 1880-1990, CD-skivor Sveriges Dödbok 1901-2009, CD-skiva Begravda i Sverige, CD-skiva Centrala soldatregistret, sökdatas

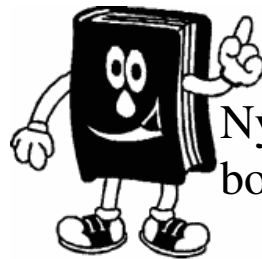
Margaretha Lönn

Vår medlem Margaretha Lönn har avlidit. Hon föddes den 28 september 1937 och avled den 6 maj detta år i en ålder av nästan 75 år.

Margaretha har sedan 1990 varit medlem i Folkare Släktforskarförening.

I början av 1990-talet började vi med vårt medlemsblad och då föreslog Margaretha att hon skulle fråga om vi fick kopiera vårt blad hos Pappersfabriken i Fors där hon även hade sin arbetsplats. Och i ett flertal år ställde hon upp och var oss behjälplig vid kopieringen om kvällarna. Margaretha efterlämnar maken Kjell och dottern Camilla med familj.

Vi lyser frid över Margarethas minne!

Nytt i
bokhyllan

Gåvor:

av Sylvia Lundewall:

Henriksson Alf, Törngren Disa, Hansson Lars:

Hexagon. En sagolik uppslagsbok

Johansson Arndt: *Nykterhetsrörelsen i Dalarna*

Smedsforskarnas Årsskrift 2011 Del 1

Smedsregister 1715-29 för Småland, Östergötland och Värmland A – I

Smedsforskarnas Årsskrift 2011 Del 2

Smedsregister 1715-29 för Värmland J – Ö

av Monika Pettersson:

David Gaunt: *Familjeliv i Norden*

Forskarkort Internet

Du kan teckna forskarkort så får du tillgång till ArkivDigital och SVARS digitala forskarsal för en billig penning. Kvittera ut en nyckel och forska när det passar dig.

FORSKARKORT

Kostnad:	12 månader	250 kr
	6 månader	150 kr
	3 månader	100 kr

Det går bra att betala in till föreningens Plusgiro 58 45 11-0

Svante Bergh född Sven Åkesson

av Inger Bergh Lundberg

När jag började släktforska hade jag redan en del uppgifter om mina anor. En släktforskare som forskade om regementsmusiker på Kristianstad regemente hade lämnat över material i vilket min farfars mor förekom samt hennes barn och barnbarn. Själv hade jag genom att surfa på nätet hittat en forskning utlagd där mina anor fanns med från 1795.

Min farfars farfar hette Svante Bergh och föddes den 23 juli 1795 i Södra Mellby (ligger nära Kivik) i Kristianstad län. Födelsedatum har varierat lite, ibland 1795 och ibland 1796 och det har växlat mellan juni och juli. Jag sökte i födelseböckerna för Södra Mellby men kunde inte hitta något gossebarn som fick namnet Svante. Jag sökte på andra Mellby – det finns ganska många – men utan resultat. De första husförhörslängderna för Södra Mellby börjar inte förrän 1818 så där kunde jag inte heller hitta honom.

Så var kom han ifrån? Vem var hans föräldrar? Det hade jag gärna velat veta.

Att Svante var ett ovanligt namn på den tiden hade jag lagt märke till, så därför provade jag också DDSS (Demografisk databas för Södra Sverige) för i den kan man till exempel söka på namnet Svante. Men Södra Mellby fanns tyvärr inte med i databasen överhuvudtaget.

Jag tittade också på Svantes barns dop- och födelseanteckningar för att se om några vittnen eller faddrar skulle kunna vara från hans familj. Men så var det inte. Så jag gav upp lite och ägnade mig åt andra anor.

Svante Bergh arbetade som hovrättskommissarie i Kristianstad från 1823 och ca 10 år framåt. Sedan flyttade han och familjen till en by utanför Helsingborg där man ägnade sig åt jordbruk. 1823 gifte sig Svante med dottern till en ganska välbärgad kopparslagare och de fick sex barn. En av sönerna var min farfarsfar som hamnade uppe i norra Östergötland.

En dag bestämde jag mig för att ta tag i Svante igen och göra en efterlysning på Rötter. Jag fick två svar via Rötter. Den ena personen som svarade hade hittat en födelsenotis med Svantes födelsedatum på ett barn som döptes till Sven. Hans pappa hette Åke så enligt den tidens namnbruk skulle barnets efternamn bli Åkesson. Barnet föddes på en gård i Svinaberga by i Södra Mellby församling. Han var det enda barnet som hade min anas födelsedatum.

Personen som hittat honom trodde att den här Sven Åkesson var min Svante Bergh. Han hade nämligen träffat på några andra personer i sin släktforskning som hade ändrat Sven till Svante och trodde sig veta att namnet Svante var på modet vid sekelskiftet 1800.

Svens (Svantes) far hette Åke Arfwastsson som ibland skrivs Arwidsson. Åke Arfwastssons far hette Arfwast i förnamn enligt den tidens namnbruk Sven (Svante) hade en bror som hette Arfwast (Arvid) som dog i späda ålder. Svens (Svantes) äldste son döptes till Lars Arvid – Lars efter morfar och Arvid efter farfarsfar, vilket också är efter namnbruken på den tiden.

Den andra personen som svarade mig bekräftade i stort sett samma uppgifter.

Hade jag nu hittat min anas familj? Kunde jag vara säker? Jag kände att jag skulle behöva en källa till som bekräftade.

En morgon ringde telefonen och en man som också sett min efterlysning i Rötter bekräftade att jag var på rätt spår. Han befann sig själv i nedstigande led från en bror till Svante Bergh. Han visste också att gården i Svinaberga fortfarande finns kvar men att den har flyttats vid två tillfällen under 1800-talet på grund av skiftesreformer. Tångdalagården som gården heter har varit i släktens ägo sen 1600-talet och är det fortfarande.

Helgen då det stora släktforskmötet ägde rum i Norrköping bjöd Arkiv Digital på gratis användning av deras material. Då passade jag på att gå in och titta på bouppteckningen efter Åke Arfwastsson. I den fanns tre söner antecknade. Den tredje sonen hette Sven Bergh och hade redan flyttat från byn där hans fars gård låg. I bouppteckningen hade han titeln frälseinspektör men var han arbetade framkom inte. Han hade alltså kvar sitt förnamn men hade ändrat sitt efternamn. Ett år senare befinner han sig i Jönköping och heter då Svante Bergh.

Så idag har jag inga tvivel längre. Och jag har dessutom fått bekräftelse från ännu en person vars farfars farfar var storebror till min farfars farfar, Svante Bergh.

Men varför bytte han sitt namn? Det kan man bara spekulera om. I städerna hade man redan börjat frånga patronymerna. Var det kanske så att han inte ville följa familjetraditionen och bli bonde utan ville skaffa sig ett jobb i staden?

Styrelsen rapporterar!

Under denna rubrik kommer medlemmarna att fortlöpande få information om styrelsens arbete.

Öppet i föreningslokalen

Under våren har vi haft öppet i lokalen måndagar under kvällstid. Ett par personer har kommit varje gång och pratat släktforskning.

Vi planerar att under hösten hålla öppet några gånger i månaden på kvällstid för akutfall.

Arkivens dag

Under Arkivens dag lördagen den 17/3 besökte vi Krister Källén på Avesta kommunarkiv. Det var inte många som tog chansen att bekanta sig med kommunarkivet. Det finns en hel del där som kan vara av intresse för oss släktforskare. Till denna dag hade vi färdigställt en plansch med foton på skolor som både finns och har funnits i de fyra socknarna, nuvarande Avesta kommun.

Oäkta barn – fader okänd och årsmöte

Torsdag den 22/3 besökte Calle Lindström från Lindesberg Avesta bibliotek Fridolinsalen och berättade om sin forskning när det gäller oäkta barn och fader okänd. Ett stort antal personer bänkade sig för en informativ kväll i Calles sällskap. Handbok nr 2, *Fader okänd* hade en rykande åtgång.

Kvällen avslutades med årsmöte och protokollet från detta finns på sid 13ff.

Föreläsarturné i Dalarna

Karl Ingvar Ångström Härnösand och ledamot i Sveriges Släktforskarförbund kom till Avesta bibliotek onsdagen 13/4 och berättade om *Hur släktforskar man med kartans hjälp?*

Vi startade eftermiddagen med att Karl Ingvar berättade för styrelse, valberedning och revisorer vad förbundet har att erbjuda och vad som finns på Rötters hemsida, www.genealogi.se.

Därefter förflyttade vi oss till biblioteket och föredraget om kartor. Vi var drygt fyrtio personer som denna kväll tog chansen att i Karl Ingvars sällskap lära oss mer om kartor och hur vi skall gå till väga.

Karl Ingvar Ångström på plats i Fridolinsalen
foto: Birgitta Larhm

Vi vill även framföra tack till förbundet som genom sponsring gjorde det möjligt för oss att genomföra arrangemanget. Karl Ingvar Ångströms Kartbok hade en strykande åtgång denna kväll.

Tack till bibliotekets personal

Vi vill tacka personalen på vårt bibliotek för ett bra samarbete och ett särskilt tack till Jan Bengtsson som vid båda föreläsningarna skötte det tekniska till full belåtenhet.

Folkare Släktforskarförening blir 25 år i år!

Detta firade vi i Studieförbundet Vuxenskolas lokal lördagen den 14/4. Vi hade med oss "våra kändisar" Lapp-Lisa, Kärrfalls Bertil och många fler till beskådande i källaren. På övre plan serverades kaffe med tilltugg och där kunde intresserade ta del av vår utställning om skolor.

Det var inte så många som kom men vi som var där hade trevligt. Som tack till besökarna delade vi ut FSFs skriftserie nr 1-2 som innehåller ett stort antal uppsatser.

Vi sänder ut påminnelse!

Se till att kontrollera din mailbox med jämna mellanrum och även rensa den. Då får du påminnelser och annat smått och trevligt för släktforskare över nätet.

Har du ingen mail kan du kontrollera under evenemang i Avesta Tidning och Dala-Demokraten där finns vi med.

FOLKARE SLÄKTFORSKARFÖRENING

Hans och Monika ledde årsmötet

Calle Lindström talade om "oäktingar"

foto: M Burman, B Vikström

PROTOKOLL

fört vid ÅRSMÖTE 22 mars 2012

Innan förhandlingarna inleddes höll Calle Lindström från Lindesberg en inspirerande föreläsning under rubriken "Oäkta barn – fader okänd" en belysning från både juridiskt och socialt håll. För att hitta en okänd fader kan man t.ex. leta i domböcker, kyrkans räkenskaper, kommunala arkiv (barnavårdsnämndens, fattigvårds- och skolstyrelsens protokoll m.m.). Föreläsningen var mycket uppskattad och avtackning skedde genom att förära honom boken Visenter i Avesta.

Efter en stunds paus med lätt förtäring fortsatte kvällen med årsmötet.

§ 1 Mötets öppnande

Föreningens ordförande, Birgitta Larhm, hälsar välkommen och förklarar årsmötet för öppnat.

§ 2 Fråga om årsmötet är stadgeenligt utlyst

På fråga om mötet är stadgeenligt utlyst meddelas, att kallelsen (som finns på första sidan av An-siktet) utskickats i stadgeenlig tid.

§ 3 Fastställande av dagordning

Den föreslagna dagordningen godkänns och fastställs.

§ 4 Val av mötesfunktionärer

a) val av mötesordförande.

Till ordförande för årsmötet utses Hans Forsmark

b) val av mötessekreterare

Till sekreterare för årsmötet utses Monika Pettersson.

§ 5 Val av två justeringsmän, tillika rösträknare

Till justerare utses Martin Svennar och Berith Johansson.

§ 6 Fastställande av röstlängd

Närvarolista skickas runt, där röstberättigade deltagare antecknar sig.

Närvarande medlemmar är 22 st. (Listan bifogas protokollet)

§ 7 Rapporter

Ordförande Birgitta Larhm rapporterar om kommande aktiviteter. Den 12 april kommer Karl-Ingvar Ångström och föreläser om ”Hur släktforskar man med kartans hjälp?” och den 14 april firar föreningen sitt 25-årsjubileum i Vuxenskolans lokal mellan 11 och 14.

§ 8 Skrivelser

Inga skrivelser föreligger.

§ 9 Verksamhetsberättelse 2011

Mötets ordförande Hand Forsmark läser upp verksamhetsberättelsens rubriker.

Berättelsen läggs efter godkännande till handlingarna.

§ 10 Kassörens rapport

Kassören Monica Burman delar ut samt redogör för resultat- och balansrapporterna.

Årsmötet anser sig därmed ha tagit del av rapporterna och dessa läggs härefter med godkännande till handlingarna.

§ 11 Revisorernas berättelse

Närvarande revisor Gösta Söderberg föredrar revisionsberättelsen. Denna läggs därefter till handlingarna.

§ 12 Ansvarsfrihet för styrelsen

Revisorerna föreslår ansvarsfrihet för styrelsen för den tid som revisionen avser, d.v.s. år 2011. Årsmötet beslutar i enlighet med revisionernas förslag att bevilja styrelsen ansvarsfrihet.

§ 13 Val av styrelse

a) Val av *ordförande*.

Till ordförande för ett år väljs Birgitta Larhm, omval.

b) Val av *1 ordinarie och 1 ersättare för två (2) år*.

Till ordinarie ledamot för två år väljs Elisabet Eldh, nyval, och till ersättare för två år väljs Barbro Vikström, omval.

Val av *1 ordinarie för 1 år (fyllnadsväl)*

Till ordinarie ledamot för 1 år väljs Britt-Mari Nygård, nyval.

Val av *adjungerade till styrelsen för 1 år*

Till adjungerade till styrelsen väljs Sylvia Lundewall, Mari Gladh båda omval och Johnny Eriksson, nyval.

a) Val av *ordinarie revisorer för 1 år*

Till ordinarie revisorer omväljs Gösta Söderberg och Nils Käcko.

b) Val av *revisorsersättare för 1 år*

Till revisorsersättare omväljs Marianne Eriksson och Christine Olsson

c) Val av *två redaktörer för An-Siktet*

Till redaktörer omväljs Birgitta Larhm och Barbro Vikström, bägge för 1 år.

d) Val av *valberedning* för ett år

Till ledamöter i valberedningen omväljs Bengt-Ove Andersson och Ingemar Jansson samt nyväljs Berith Nylén Åkergren. Till sammankallande utses Bengt-Ove Andersson.

§ 14 Fastställande av årsavgift till Folkare Släktforskarförening för år 2013

Styrelsen föreslår oförändrade avgifter för år 2013. Beloppen är 175 kr för enskild medlem, 60 kr för familjemedlem, 60 kr för ungdom och 200 kr för medlemmar boende utomlands.

§ 15 Dalarnas Släktforskarförbund

Birgitta Larhm meddelar, att ingen verksamhet har förekommit under år 2011 och att förslag finns om att lägga ner förbundet. Ledamöter till förbundet måste ändå utses.

Årsmötet beslutar utse Birgitta Larhm och Barbro Vikström till ordinarie ledamöter och att någon ersättare inte behöver utses.

§ 16 Representation i Bergslagssamverkan 2012

a) Vad som skett under år 2011 finns upptaget i verksamhetsberättelsen

b) Val av *två ordinarie ledamöter* för 1 år

Årsmötet beslutar omvälja Birgitta Larhm och Barbro Vikström till ordinarie representanter för år 2012, samt att omvälja Monica Burman och nyvälja Marie Gladh till ersättare.

§ 17 Släktforskardagarna i Gävle 2012

Ordförande Birgitta Larhm informerar om de kommande släktforskardagarna sista helgen i augusti i Gävle.

Årsmötet ger styrelsen uppdraget att försöka sända någon att delta.

§ 18 Övriga frågor

Birgitta Larhm tar upp fråga om "Hur värvar vi nya medlemmar?" Det behövs påfyllning av medlemsantalet och framför allt behövs att flera yngre personer komma med.

Barbro Vikström informerar om, att föreningen håller på med arbetet att "sätta namn på de döda", så att det blir rätt personuppgifter på en ny "Dödsbiva".

Fråga ställs om ev. förändring av revisorernas mandatperiod från 1 år till 2 år och växelvis val. Detta är en stadgefråga, som måste tas upp vid två efter varandra kommande årsmöten. Styrelsen får i uppdrag att diskutera förslaget och att ev. komma med en ändring till nästa årsmöte.

§ 19 Övriga frågor

Mötesordförande Hans Forsmark framför ett tack till styrelsen och dess arbete samt instämmer i vad Birgitta Larhm tidigare framfört om medlemsvärkning.

Vid protokollet

Monika Pettersson, mötessekreterare

Justeras:

Hans Forsmark
mötesordförande

Berit Johansson
justerare

Martin Svennar
justerare

